

Διπλωματικά εργαλεία και διεθνοπολιτικές ανατροπές

Η νέα σύνοδος του Ανώτατου Συμβουλίου Συνεργασίας Ελλάδας - Τουρκίας θα είναι η πέμπτη συνάντηση από τον Μάιο 2010. Έχουν μεσολαβήσει οι συνεδριάσεις του Ανώτατου Συμβουλίου το 2013 στην Κωνσταντινούπολη, τον Δεκέμβριο του 2014 στην Αθήνα και το 2016 στη Σμύρνη. Η συνάντηση της 7ης Δεκεμβρίου έχει οργανωθεί, σε γενικές γραμμές, με τον ίδιο τρόπο που διεξήχθησαν οι προηγούμενες παρόμοιες συναντήσεις. Παρ' όλες τις ομοιότητες του διπλωματικού τελετουργικού πρόκειται στην πραγματικότητα για μια εντελώς διαφορετική άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Τα θεμελιώδη δεδομένα που συνθέτουν το υπόβαθρο πάνω στο οποίο διαμορφώνονται οι ελληνοτουρκικές σχέσεις είναι ριζικά διαφορετικά σήμερα.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ
**ΔΗΜΗΤΡΗ
ΚΟΥΚΟΥΛΑ**

Η γεωπολιτική θέση της Τουρκίας ελάχιστα θυμίζει την Τουρκία της προηγούμενης εικοσαετίας. Η θέση της Ελλάδας έχει αλλάξει θεαματικά αλλά κυρίως έχει υποστεί θεμελιώδη μεταλλαγή το παγκόσμιο γεωπολιτικό πλαίσιο και ιδιαίτερα η γεωπολιτική κατάσταση στη Μεσόγειο.

Το 2010, όταν εγκαινιάσθηκε το Ανώτατο Συμβούλιο, η Τουρκία συνέχιζε να επενδύει στην προοπτική ενσωμάτωσής της στην ευρωπαϊκή οικογένεια και παρά τα εμπόδια και τα προβλήματα συνέχιζε να αποτελεί αξιόπιστο σύμμαχο των ΗΠΑ και της Δύσης στην περιοχή. Τα πρώτα σύννεφα στις σχέσεις της με το Ισραήλ και οι πρώτες προσπάθειες ιδεολογικής προσέγγισης των Αδελφών Μουσουλμάνων είχαν μάλλον υποτιμηθεί από τη Δύση και είχαν αξιολογηθεί ως τακτικοί ελιγμοί εκλογικής σκοπιμότητας.

Την ίδια περίοδο που η Αγκυρα αποσπούσε το δικαίωμα σε μια αυτόνομη χάραξη της εξωτερικής της πολιτικής η Ελλάδα ισχυροποιούσε σε κρίσιμους τομείς, συμπεριλαμβανόμενης της άμυνας, τη σχέση της με τις ΗΠΑ, με τη Γαλλία και με σημαντικές χώρες της περιοχής όπως το Ισραήλ και η Αίγυπτος. Παράλληλα υλοποιούσε τα τελευταία χρόνια ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αναβάθμισης της αμυντικής της ικανότητας.

Η συνάντηση της 7ης Δεκεμβρίου λαμβάνει συνεπώς χώρα σε ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον και θα ήταν παραπλανητική τυχόν διαπίστωση ότι πρόκειται για μια επανάληψη, για μια συνέχεια, των προηγούμενων συναντήσεων. Το ίδιο διπλωματικό κέλυφος περικλείει εντελώς διαφορετικά περιεχόμενα.

Εκείνο όμως που διαφοροποιεί ακόμα πιο ριζικά το πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η ελληνοτουρκική συνάντηση είναι οι τεκτονικές αλλαγές που έχουν συμβεί τα τελευταία χρόνια στο παγκόσμιο διεθνές σύστημα. Πολλοί είχαν σπεύσει να καλωσορίσουν την κατάρρευση του διπολισμού και την επικράτηση ενός πολυπολικού διεθνούς συστήματος που θα εξασφάλιζε, κατά την άποψή τους, μεγαλύτερη ευχέρεια επιλογών σε περιφερειακές και μεσαίες δυνάμεις. Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει δυστυχώς ότι η μετάβαση σε έναν πολυπολικό κόσμο αυξάνει την αστάθεια και τις συγκρούσεις.

Η επιδείνωση της γεωπολιτικής κατάστασης είναι ιδιαίτερα εμφανής στην περιοχή της Μεσογείου, μια περιοχή άμεσου ενδιαφέροντος και για την Ελλάδα και για τη γειτονική μας Τουρκία. Κανείς δεν μπορεί σήμερα να προβλέψει ποια θα είναι η κατάληξη της γενικευμένης αστάθειας στη Μεσόγειο και στην ευρύτερη Μέση Ανατολή. Ούτε είναι εφικτή μια πρόβλεψη για τον ρόλο της Τουρκίας σε αυτή τη νέα πραγματικότητα.

Σε τελική ανάλυση το κρίσιμο ερώτημα για τη χώρα μας δεν είναι τόσο ποια διπλωματικά εργαλεία θα χρησιμοποιήσει για την άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής αλλά πώς θα μπορέσει να δημιουργήσει συνθήκες εθνικής συναίνεσης για μια νέα στρατηγική που είναι αναγκαία μέσα στο καθεστώς παγκόσμιας αταξίας που, κατά τα φαινόμενα, θα διαρκέσει για πολλά χρόνια.

Ο Δημήτρης Κουκούλας είναι ειδικός σύμβουλος του ΕΛΙΑΜΕΠ, πρώην υφυπουργός Εξωτερικών και πρέσβης της Ευρωπαϊκής Ένωσης